

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)
Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 20–23 жовтня 2014 року)

**Полтава
ПУЕТ
2014**

УДК 657:005.936.3
ББК 65.052.2я431
Б94

Програмний комітет

О. О. Нестуля, д. і. н., професор, голова, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

А. Д. Мурадов, д. е. н., професор, ректор Азербайджанського державного економічного університету;

Е. А. Гулиєв, д. е. н., професор, ректор Азербайджанського університету кооперації;

В. І. Теплов, д. е. н., професор, ректор Белгородського університету кооперації, економіки і права;

С. М. Лебєдєва, д. е. н., професор, ректор Білоруського торгово-економічного університету споживчої кооперації;

Е. Б. Аймагамбетов, д. е. н., професор, ректор Карагандинського економічного університету (Казспоживспілки);

Л. А. Шавга, д. е. н., професор, ректор Кооперативно-торгового університету Молдови;

М. М. Шаріпов, д. е. н., професор, ректор Таджикицького державного університету комерції.

Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: проблеми теорії та практики : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, (м. Полтава, 20–23 жовтня 2014 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2014. – 303 с.

ISBN 978-966-184-191-8

Матеріали подаються в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, імен власних, інших відомостей. Редакція може не поділяти думку авторів на викладену тему. Тези опубліковано мовою оригіналу. Посилання на матеріали збірника обов'язкові.

Процеси глобалізації стимулюють новий рівень розвитку національної системи обліку, контролю та аналізу, вибудованої на діалозі наукових традицій, визнанні та прогресивному міжнародному досвіді. Проблеми розвитку обліку, контролю та аналізу, які піднімають автори публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів.

УДК 657:005.936.3
ББК 65.052.2я431

Збірник розраховано на наукових і практичних працівників, студентів вищих навчальних закладів.

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі», 2014

ISBN 978-966-184-191-8

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

О. В. Карпенко, к. е. н., професор, голова, проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Ю. А. Верига, к. е. н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

О. Ф. Савченко, д. е. н., професор, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

В. А. Кулик, к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

М. О. Любимов, к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

І. Ю. Кравченко, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

М. О. Виноградова, к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Ю. О. Ночовна, к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Н. В. Прохар, к. е. н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Г. О. Соболев, к. е. н., доцент кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Н. І. Самбурська, к. е. н., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Ю. В. Іванов, к. е. н., директор науково-навчального центру Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Є. І. Івченко, к. т. н., доцент, директор навчально-наукового інформаційного центру Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

Н. І. Коливушка, завідувач науково-організаційного відділу Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;

І. А. Ісенко, начальник Міжнародного науково-освітнього центру Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

<i>Тиванюк І. С.</i> Алгоритм обрання форми ведення обліку із застосуванням справедливої вартості	272
<i>Чміль Г. Л.</i> Методичні аспекти обліку облігацій власної емісії	275
СЕКЦІЯ 6. ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ В УМОВАХ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ	279
<i>Верига Ю. А.</i> Порівняльна характеристика підготовки бакалаврів в Україні і США	279
<i>Верига Ю. А., Івченко Є. І.</i> Впровадження інновацій при навчанні студентів напряму підготовки «Облік і аудит»	283
<i>Лебедик Л. В.</i> Компетентнісний підхід до підготовки магістрів обліку і аудиту	286
<i>Мазіна О. І.</i> Вища освіта та її значення в процесі професійного розвитку фахівців з обліку і аудиту	289
<i>Пономаренко О. Г.</i> Компетентнісний підхід до розробки стандартів вищої освіти підготовки магістрів з обліку і аудиту	293
<i>Стрельников В. Ю.</i> Шляхи формування професійних компетенцій магістрів обліку і аудиту	296
РЕКОМЕНДАЦІЇ УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ «БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ»: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ»	300

робочих документів, за якими може буде сформовано оцінку за справедливою вартістю; (4) складання і узгодження коригуючих та рекласифікаційних проводок; (5) внесення коригуючих проводок; (6) підготовка робочих таблиць для складання фінансової звітності відповідно до МСФЗ; (7) підготовка форм фінансової звітності.

Результатом застосування оцінки активів та зобов'язань за справедливою вартістю під час складання фінансової звітності буде: (1) отримання обліку, який дасть змогу надавати актуальну та дійсну інформацію про вартість підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам фінансової звітності; (2) можливість підприємства виходити на міжнародний інвестиційний ринок; (3) можливість приймати управлінські рішення, які обґрунтовані реальним фінансовим становищем підприємства.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>. – Назва з екрана.
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifrs.org/Pages/default.aspx>. – Назва з екрана.
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua/>. – Назва з екрана.

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ОБЛІГАЦІЙ ВЛАСНОЇ ЕМІСІЇ

Г. Л. Чміль, аспірантка

Харківський державний університет харчування і торгівлі

Реалізація стратегічних і тактичних цілей підприємств торгівлі в конкурентному середовищі направлена на сталий економічний розвиток і пов'язана з розширенням кола споживачів, асортиментом товарів, підвищенням якості обслуговування, посиленням рівня фінансової незалежності та покращенням добробуту власників. Забезпечення економічного зростання суб'єктів комерційної діяльності потребує достатнього розміру та ефективного використання фінансових ресурсів, залучення яких в господарський оборот можливо у вигляді позикового капіталу, а саме – довгострокових та короткострокових креди-

тів, облігаційних позик, фінансової оренди (лізингу), поворотної фінансової допомоги, факторингу.

Дієвим інструментом залучення додаткових фінансових ресурсів у господарський оборот підприємств, організованих у формі акціонерних товариств, є облігаційні позики короткострокового та довгострокового характеру. Проте, на українському ринку ще не цілком сформувалась довіра до такого фінансового інструменту, а відтак емісія облігацій не знайшла широкого застосування в практичній діяльності підприємств торгівлі. Перш за все це пов'язано з низьким рівнем інвестиційної привабливості та надійності облігацій підприємств, ризиковістю та невизначеністю ситуації на фінансовому та товарному ринках, а також регуляторними межами емісії облігаційної позики (зокрема, облігації дозволено розміщувати на суму, що не перевищує трьохкратного розміру власного капіталу або забезпечення, що надається з цією метою третіми особами).

Для активізації залучення коштів у вигляді облігаційних позик та здійснення ефективного управління ними необхідне правильне відображення операцій з облігаціями на рахунках бухгалтерського обліку.

В національній практиці базова модель бухгалтерського обліку облігацій власної емісії ґрунтується на правилах, встановлених П(С)БО 11 «Зобов'язання» [1] та П(С)БО 13 «Фінансові інструменти» [2], і передбачає фіксацію операцій з емісії (розміщення), нарахування і виплати відсотків за облігаціями, погашення облігацій. Методично ця модель за основними проведеннями відповідає концепції МСФЗ.

Моніторинг наукових робіт, присвячених обліку облігаційних позик [3–12], свідчить, що створенню на підприємствах торгівлі єдиної обліково-аналітичної інформаційної системи, адекватної вимогам ринку та потребам управління емітента облігацій, перешкоджає методична невизначеність окремих аспектів обліку, пов'язаних з порядком відображення:

- амортизованої собівартості зобов'язань за облігаціями, що залучаються на довгостроковій та короткостроковій фінансовій основі;
- короткострокових облігацій та операцій з ними;
- поточних зобов'язань за довгостроковими облігаціями (коли до кінця погашень за облігаціями залишається менше року);

– амортизації премії за облігаціями, ціна яких на дату розміщення була вища за номінальну.

Системне дослідження виокремлених питань, спрямоване на удосконалення методики обліку облігацій власної емісії, дозволило запропонувати наступне.

1) для обліку зобов'язань як за довгостроковими, так і за короткостроковими облігаціями використовувати метод амортизованої собівартості, і застосовувати норми П(С)БО 12 «Фінансові інвестиції», в якому визначені методи амортизації дисконту або премії для інвесторів (власників облігацій), зокрема, метод ефективної ставки відсотка;

2) для обліку короткострокових облігацій використовувати окремі субрахунки, які слід відкрити до рахунку 60 «Короткострокові позики», зокрема: 608 «Короткострокові зобов'язання за облігаціями», 609 «Премія за випущеними короткостроковими облігаціями», 610 «Дисконт за випущеними короткостроковими облігаціями»;

3) для обліку довгострокових зобов'язань за облігаціями, розміщеними з премією або з дисконтом, що переведені до складу поточної заборгованості, використовувати окремі субрахунки, які слід відкривати до рахунку 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями»: 612 «Премія за довгостроковими облігаціями, переведеними до складу поточних» та 613 «Дисконт за довгостроковими облігаціями, переведеними до складу поточних». Поточну частину довгострокової заборгованості за зобов'язаннями в іноземній валюті, яка зараз обліковується на субрахунку 612, відображати на субрахунку 614 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями в іноземній валюті»;

4) суму премії, що підлягає амортизації в поточному періоді, визначати різницею між сумами нарахованих за цей період відсотків за облігаціями, які обчислені виходячи з номінальної та ринкової доходності облігацій. Амортизовану премію використовувати для сплати відсотків за облігаціями і відображати за дебетом рахунку 522 «Премія за випущеними облігаціями» та кредитом рахунку 684 «Розрахунки за нарахованими відсотками». Такий підхід відповідає економічній сутності премії і не протиречить обліку облігацій в концепції МСФЗ.

Внесені пропозиції дозволять посилити контроль за обліком операцій з довгостроковими та короткостроковими облігаціями власної емісії та сприятимуть якісному формуванню обліково-

інформаційних ресурсів для управління позиковим капіталом підприємств торгівлі.

Список використаних джерел

1. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 31 січня 2000 року № 20 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>. – Назва з екрана.
2. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти» [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства фінансів України від 30 листопада 2001 року № 559 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу: <http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/instrbuh/psbu13/>. – Назва з екрана.
3. Грачова Р. Облік облигацій у інвестора [Електронний ресурс] / Грачова Р. – Режим доступу: <http://dtk.com.ua/show/1cid03633.html>. – Назва з екрана.
4. Енциклопедія господарських операцій / за ред. Я. В. Кавторєва. – 3-тє вид. перероб. і допов. – Х. : Фактор, 2009. – 1216 с.
5. Квітко В. А. Теоретичні питання та діюча практика обліку облигацій / Квітко В. А., Морщакова Л. Р. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2009. – № 35. – С. 348–353.
6. Кушина Е. Бухгалтерский учет купли-продажи облигаций собственной эмиссии / Е. Кушина // Бухгалтерия. – 2009. – № 26(857). – С. 73–74.
7. Леонова Л. А. Актуальные вопросы методологии учета и оценки корпоративных облигаций / Леонова Л. А. // Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. Вип. 39–1. – 2011. – С. 142–148.
8. Орлов І. В. Облік і контроль операцій з цінними паперами: теорія, методика, практика : автореф. дис... канд. екон. наук : 08.06.04 «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / І. В. Орлов. – К., 2005. – 22 с.
9. Пантелеев В. П. Бухгалтерський учет операцій с цінними бумагами / В. П. Пантелеев. – Х. : Консулат, 2010. – 129 с.
10. Петренко І. П. Особливості залучення інвестиційного капіталу шляхом емісії корпоративних облигацій / І. П. Петренко // Вісник КЕФ КНЕУ імені В. Гетьмана. – 2011. – № 1. – С. 163–169.
11. Рудейчук С. В. Бухгалтерський облік облигацій в Україні та Російській Федерації: порівняльний аспект / Рудейчук С. В. // Міжнародний збірник наукових праць. – Вип. 3(15). – 2009. – С. 254–260.
12. Сопко В. В. Бухгалтерський облік капіталу підприємства (власності, пасивів) : навч. посіб. / Сопко В. В. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 312 с.

Наукове видання

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ: ПРОБЛЕМИ ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 20–23 жовтня 2014 року)

Головний редактор *М. П. Гречук*
Комп'ютерна верстка *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 17,6.
Тираж 60 пр. Зам. № 003/162.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Ковалю, 3, м. Полтава, 36014; ☎ (0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.